МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИФРОВИХ, ОСВІТНІХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
_____ Галина ГЕРАСИМЧУК
«28» серпня 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
_____ Надія КОВАЛЬЧУК
«29» серпня 2026 р.

СИЛАБУС

з освітнього компонента «Безпека життєдіяльності та охорона праці»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 14 Електрична інженерія
спеціальність – 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
освітня програма – Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

Кафедра цивільної безпеки

Силабус склав(ла) доцент кафедри цивільної безпеки, к.і.н., доцент Олена ВІСИН

Силабус затверджений на засіданні кафедри цивільної безпеки, протокол № 1а від «28» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри к.т.н., доцент Валентина ФЕДОРЧУК-МОРОЗ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення освітньої програми «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», протокол № 1/а від «28» серпня 2026 р.

Гарант ОП «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» к.т.н., доцент Владислав ВОЛИНЕЦЬ

Схвалено науково-методичною радою університету, протокол № 1/а від «29» серпня 2026 р.

Затверджений силабус онлайн:
https://e.lntu.edu.ua/syllabus/404

Луцьк – 2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «Безпека життєдіяльності та охорона праці»

Освітня програма	Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
Галузь знань / Спеціальність	14 Електрична інженерія / 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	нормативна
Мова викладання	українська
Обсяг	4 кредити ECTS / 120 годин, семестр 6
Форма контролю	залік
Викладач(і)	к.і.н., доцент Олена ВІСИН електронна пошта: lena_visyn@ukr.net

1. Мета і завдання дисципліни

Мета: Мета навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці»: теоретична і практична підготовка майбутніх фахівців з опанування знань, умінь і навичок створювати безпечні умови життя і діяльності у середовищі існування, засвоєння світоглядних принципів гармонійних стосунків людини з технікою, природою та суспільством.

Завдання: Завдання вивчення навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці»: формування цілісного уявлення про небезпеки як основний елемент системи «людина – життєве середовище»; засвоєння теоретичних основ безпеки життєдіяльності та основ охорони праці; засвоєння методів оцінювання ризиків від небезпек; формування вмінь знаходити розв’язання задач вибору засобів і заходів для покращення умов праці; оволодіння методикою вимірювань параметрів небезпек та шкідливих і небезпечних виробничих чинників.

Пререквізити: Фізичне виховання

2. Компетентності

ІК — інтегральна компетентність: Здатність розв’язувати спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми під час професійної діяльності у галузі електроенергетики, електротехніки та електромеханіки або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів фізики та інженерних наук і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК07 — Здатність працювати в команді.

ЗК08 — Здатність працювати автономно.

СК08 — Здатність виконувати професійні обов’язки із дотриманням вимог правил техніки безпеки, охорони праці, виробничої санітарії та охорони навколишнього середовища.

3. Структура дисципліни, розподіл годин, зв'язок тем з компетентностями

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**ЗК та СК**
Змістовий модуль 1. Основи безпеки життєдіяльності людини								
1	Тема 1. Тема 1. Категорійнопоняттєвий апарат безпеки життєдіяльності. Ризик як кількісна оцінка небезпек	1/0,25	3/0,5	6/10	10/10,75	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО4	ЗК07, ЗК08, СК08

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**ЗК та СК**
2	Тема 2. Тема 2. Природні небезпеки, характер їх проявів та дії на живі організми та об’єкти економіки	2/0	2/0,5	7/10	11/10,5	МН1, МН2, МН4, МН5, МН6	МО2, МО4	ЗК07, ЗК08, СК08
3	Тема 3. Тема 3. Техногенні небезпеки	1/0	3/0,5	6/10	10/10,5	МН1, МН2, МН3, МН4	МО2, МО4	ЗК08, ЗК07, СК08
4	Тема 4. Тема 4. Небезпеки в соціумі. Моделі формування соціально-психологічних небезпек	1/0	3/0,5	7/10	11/10,5	МН1, МН2, МН3, МН4	МО2, МО4	ЗК08, СК08
5	Тема 5. Тема 5. Ризикорієнтований підхід щодо побудови структурно-логічних моделей надзвичайних ситуацій	2/0,25	3/0,5	6/8	11/8,75	МН1, МН2, МН3, МН4	МО2, МО4	ЗК08, ЗК07, СК08
6	Тема 6. Тема 6. Менеджмент безпеки	1/0,25	2/0,5	6/8	9/8,75	МН1, МН2, МН3, МН4	МО2, МО4	ЗК08, ЗК07, СК08
Змістовий модуль 2. Основи охорони праці								
7	Тема 7. Тема 7. Поняттєвий апарат охорони праці	1/0,25	2/0,5	6/10	9/10,75	МН1, МН2, МН4, МН5	МО2, МО4	ЗК08, СК08
8	Тема 8. Тема 8. Правові та організаційні основи охорони праці	1/0,25	2,5/0,5	7/10	10,5/10,75	МН1, МН3, МН4	МО2, МО4	ЗК07, ЗК08
9	Тема 9. Тема 9. Державне управління охороною праці. Нагляд і контроль за охороною праці	1/0	2,5/0,5	6/10	9,5/10,5	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5	МО2, МО4	ЗК08, ЗК07, СК08
10	Тема 10. Тема 10. Організація охорони праці на підприємстві	2/0,25	3/0,5	6/10	11/10,75	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5	МО2, МО4, захист практичної роботи	ЗК08, СК08
11	Тема 11. Тема 11. Навчання охороні праці	1/0,25	2/0,5	6/8	9/8,75	МН1, МН2, МН3, МН4	МО2, МО4, захист практичної роботи	ЗК08, ЗК07, СК08

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**ЗК та СК**
12	Тема 12. Тема 12. Небезпечні та шкідливі виробничі чинники.	1/0,25	2/0,5	6/8	9/8,75	МН1, МН2, МН3, МН5, МН6	МО2, МО4, МО7, МО9, захист практичної роботи	ЗК07, ЗК08, СК08
	Разом	**15/2**	**30/6**	**75/112**	**120/120**			

Легенда: ЗК — загальна компетентність (номер за п. 2); СК — спеціальна (фахова) компетентність (номер за п. 2). Повне формулювання кожного коду наводиться в ОП / стандарті спеціальності.

Методи навчання: МН1 — словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН2 — практичний метод (лабораторні та практичні заняття); МН3 — наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); МН4 — робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); МН5 — відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); МН6 — самостійна робота (розв'язання завдань).

Методи оцінювання: МО2 — усне або письмове опитування; МО4 — тестування; МО7 — презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО9 — залік.

4. Результати навчання

ПРН12. Розуміти основні принципи і завдання технічної та екологічної безпеки.

ПРН14. Розуміти принципи європейської демократії та поваги до прав громадян, враховувати їх при прийнятті рішень.

ПРН16. Знати вимоги нормативних актів, що стосуються інженерної діяльності, захисту інтелектуальної власності, охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії, враховувати їх при прийнятті рішень.

5. Неформальна освіта

Неформальна освіта: курс «Перша домедична допомога в умовах війни»
https://prometheus.org.ua/prometheus-free/first-aid-during-war/

6. Критерії та форми контролю

Оцінювання — за 100-бальною шкалою (національна шкала / ЄКТС). Підсумковий бал = поточний контроль (50 %) + модульний контроль (50 %).

Академічна доброчесність: самостійне виконання завдань; коректне посилання на джерела; позначення частин тексту, згенерованих засобами ШІ. Порушення академічної доброчесності не толеруються.

7. Зміст тем

Тема 1. Тема 1. Категорійнопоняттєвий апарат безпеки життєдіяльності. Ризик як кількісна оцінка небезпек

Категорійно-поняттєвий апарат безпеки життєдіяльності. Ризик як кількісна оцінка небезпек. Базові поняття: безпека, небезпека, ризик, надзвичайна ситуація, шкідливі і небезпечні виробничі чинники. Аксіоми безпеки життєдіяльності.

Тема 2. Тема 2. Природні небезпеки, характер їх проявів та дії на живі організми та об'єкти економіки

Природні небезпеки, характер їх проявів та дії на живі організми та об'єкти економіки. Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ: землетрусу, карсту, осідання ґрунту, зсувів, ерозії ґрунту. Небезпечні метеорологічні явища: сильний вітер, ураган, смерч, шквали, зливи, спека, мороз, снігопад, град, ожеледиця.

Тема 3. Тема 3. Техногенні небезпеки

Техногенні небезпеки. Види техногенних небезпек та вражаючих чинників. Промислові аварії та катастрофи. Небезпечні ситуації на транспорті та аварії. Поняття про гідродинамічні небезпеки. Небезпечні чинники пожеж та вибухів. Небезпека від іонізуючого випромінювання.

Тема 4. Тема 4. Небезпеки в соціумі. Моделі формування соціально-психологічних небезпек

Небезпеки в соціумі. Моделі формування соціально-психологічних небезпек. Глобальні проблеми людства: глобальна біосферна криза, екологічна криза, ресурсна криза, паливно-енергетична та сировинно-продовольча кризи, демографічна криза. Основні види соціально-політичних небезпек.

Тема 5. Тема 5. Ризикорієнтований підхід щодо побудови структурно-логічних моделей надзвичайних ситуацій

Ризик-орієнтований підхід щодо побудови структурно-логічних моделей надзвичайних ситуацій. Загальний аналіз ризику та проблем безпеки складних систем. Індивідуальний і груповий ризик. Концепція прийнятного ризику.

Тема 6. Тема 6. Менеджмент безпеки

Менеджмент безпеки. Структурно-функціональна схема державного управління безпекою та захистом при надзвичайних ситуаціях в Україні. Органи управління, сили і ресурси для попередження та реагування на надзвичайні ситуації.

Тема 7. Тема 7. Поняттєвий апарат охорони праці

Поняттєвий апарат охорони праці. Стан охорони праці в Україні та закордоном. Структура розділу «Основи охорони праці». Суб’єкти і об’єкти охорони праці. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці.

Тема 8. Тема 8. Правові та організаційні основи охорони праці

Правові та організаційні основи охорони праці. Конституційні засади охорони праці в Україні. Законодавство України про охорону праці. Основні принципи державної політики у галузі охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх та інвалідів.

Тема 9. Тема 9. Державне управління охороною праці. Нагляд і контроль за охороною праці

Державне управління охороною праці. Нагляд і контроль за охороною праці. Система державного управління охороною праці в Україні. Компетенція та повноваження органів державного управління охороною праці.

Тема 10. Тема 10. Організація охорони праці на підприємстві

Організація охорони праці на підприємстві. Структура, основні функції і завдання управління охороною праці в організації. Служба охорони праці підприємства. Права і обов’язки працівників служби охорони праці. Громадський контроль за станом охорони праці в організації. Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці. Комісія з питань охорони праці підприємства.

Тема 11. Тема 11. Навчання охороні праці

Навчання охороні праці. Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Вивчення основ охорони праці у навчальних закладах та під час професійного навчання. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників при прийнятті на роботу та в процесі роботи.

Тема 12. Тема 12. Небезпечні та шкідливі виробничі чинники.

Небезпечні та шкідливі виробничі чинники. Шум, вібрація, освітлення, електробезпека, пожежна безпека.

8. Опис ІЗ/КПІЗ

Не передбачено навчальним планом.

9. Загальні вимоги

Освітній процес регулюється академічними правилами ЛНТУ. Здобувачі освіти зобов’язані ознайомитися з вимогами, визначеними Кодексом академічної доброчесності ЛНТУ та Політикою етичного використання штучного інтелекту в ЛНТУ, і дотримуватися принципів академічної доброчесності та етичного використання штучного інтелекту в освітній діяльності.

Академічна доброчесність. Учасники освітнього процесу зобов’язані дотримуватися Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX та внутрішніх нормативних документів ЛНТУ. Не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, привласнення авторства, несамостійне виконання завдань, а також недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися для пошуку ідей, пояснення методів, попереднього структурування, мовного редагування та допоміжного аналізу неконфіденційних даних, якщо конкретне завдання не передбачає повністю самостійного виконання. Здобувач освіти має зазначати використаний інструмент, мету та етап його застосування, перевіряти факти й розрахунки та самостійно обґрунтовувати висновки.

10. Література

І. Навчально-методичні матеріали та розробки

Праці автора силабуса:

1. Безпека життєдіяльності та охорона праці [Текст]: Конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для всіх освітніх програм денної та заочної форм навчання / уклад. О.О. Вісин – Луцьк: Відділ іміджу та промоції Луцького НТУ, 2021. – 88 с.

2. Безпека життєдіяльності та охорона праці [Текст]: Методичні вказівки до практичних занять та виконання самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для всіх освітніх програм денної та заочної форм навчання / уклад. О.О. Вісин – Луцьк: Відділ іміджу та промоції ЛНТУ, 2021 – 54 с.

Праці інших авторів:

3. Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою [Текст] : ДСТУ Б В.1.1-36:2016. – На заміну НАПБ Б.03.002-2007 ; чинний від 2017-01-01 – (Державний Стандарт України)

4. Положення про єдину державну систему цивільного захисту [Електронний ресурс] : – Чинний від 2014-01-31. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-п. – (Положення)

5. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань [Електронний ресурс] – Чинний від 1998-01-14. : станом на 24.02.2020 р. Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15/98-вр. – (Закон України)

6. Автоматизовані системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення [Текст] : ДБН В.2.5-76:2014. Чинний від 2014-06-01. – (Державні будівельні норми)

7. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Моніторинг джерел надзвичайних ситуацій. Основні положення [Текст] : ДСТУ 7742:2015. Чинний від 2016-01-01

8. Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] – Чинний від 1999-09-23. : станом на 03.07.2020 р. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14. – (Закон України).

9. Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці [Електронний ресурс] : НПАОП 0.00-4.12-05. – На заміну ДНАОП 0.00-4.12-99, ДНАОП 0.00-8.01-93 ; чинний від 2005-02-26. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05. – (Нормативно-правовий акт охорони праці).

10. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві [Електронний ресурс] – На заміну НПАОП 0.00-6.02-11 – Чинний від 2019-07-01. : станом на 01.07.2019 р. – К. : КМ України, 2019. – Режим доступу:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-п.

11. Правила улаштування електроустановок [Текст] : ПУЕ-2017. – На заміну ПУЕ-86 ; чинний з 2017-08-21.

12. Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів [Текст] : НПАОП 40.1-1.21-98. – На заміну ДНАОП 0.00.1.21-84 ; чинний від 1998-01-09. (Нормативно-правовий акт охорони праці)

13. Тимочко В.О., Березовецький А.П., Городецький І.М., Мазур І.Б., Ковальчук Ю.О., Сафонов С.А., Стефанишин В.Ю. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навч. Посіб. Львів: Сполом. 2022. 410 с Тимочко В.О., Березовецький А.П., Городецький І.М., Мазур І.Б., Ковальчук Ю.О., Сафонов С.А., Стефанишин В.Ю. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навч. Посіб. Львів: Сполом. 2022. 410 с.

14. Лапін В.М. Безпека життєдіяльності людини: Навч. посіб. – 6-те вид., перероб. і доп. К.:, 2021 р. – 332 с.

15. Порядочний Л.В., Заплатинський В.М. Безпека в надзвичайних ситуаціях та цивільна оборона [Текст]: навчальний посібник. – К.: 2021 – 301 с.

16. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є. Т., Лапін В.М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами [Текст] : Навч. посіб. – К.: Знання, 2021. – 367 с.

II. Наукові праці

Праці автора силабуса:

17. Вісин О. О., Клименко М. Б. Система обліку і аналізу інцидентів як засіб зниження виробничого травматизму. 2024. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/3597

18. Fedorchuk-Moroz V., Visyn O. Characteristics of occupational safety and work hygiene amidst the pandemic. 2021. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/4499

Праці інших авторів:

19. Тимочко В.О., Березовецький А.П., Городецький І.М., Мазур І.Б., Ковальчук Ю.О., Сафонов С.А., Стефанишин В.Ю. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навч. Посіб. Львів: Сполом. 2022. 410 с

20. Лапін В.М. Безпека життєдіяльності людини: Навч. посіб. – 6-те вид., перероб. і доп. К.:, 2021 р. – 332 с.

21. Порядочний Л.В., Заплатинський В.М. Безпека в надзвичайних ситуаціях та цивільна оборона [Текст]: навчальний посібник. – К.: 2021 – 301 с.

22. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є. Т., Лапін В.М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами [Текст] : Навч. посіб. – К.: Знання, 2021. – 367 с.

III. Інформаційні ресурси

23. Офіційне інтернет-представництво Президента України [Електронний ресурс]: – URL: http://www.president.gov.ua/.

24. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Верховна Рада України. – Режим доступу: http://www.rada.kiev.ua.

25. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Кабінет Міністрів України. – URL: http://www.kmu.gov.ua/.

26. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Міністерство освіти і науки України. – URL: http://www.mon.gov.ua, www.osvita.com.

27. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Міністерство екології та природних ресурсів України. – URL: http://www.menr.gov.ua/.

28. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Рада національної безпеки і оборони України. – URL: http://www.rainbow.gov.ua/.

29. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Постійне представництво України при ООН. – URL: http://www.uamission.org/.

30. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України. – URL: http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm.

31. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Державна служба України з питань праці (Держпраці). – URL: http://dsp.gov.ua/

32. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Державна інспекція України з питань праці. – URL: http://dpu.gov.ua/default.aspx